

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

بانک اطلاعاتی

رشته کامپیوتر

گروه تحصیلی کامپیوتر

زمینه خدمات

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

۱۳۹۲	پژوهشگاه اطلاعاتی / مؤلف: محمد رضا یمقانی - تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی	۷۳ ب/ ایران، ۱۳۹۲	یمقانی، محمد رضا
۱۳۹۹	اص: مصور - (آموزش فنی و حرفه‌ای)		
	متون درسی رشته کامپیوتر گروه تحصیلی کامپیوتر، زمینه خدمات.		
	برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا: کمیسیون برنامه‌ریزی و تأثیف کتاب‌های درسی		
۱	رشته کامپیوتر دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش وزارت آموزش و پرورش		
	پایگاه‌های اطلاعاتی الف ایران وزارت آموزش و پرورش دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش ب عنوان		

همکاران محترم و دانشآموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران-صندوق پستی شماره ۱۵۴۷۴/۱۵ دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

info@tvoecd.sch.ir

پیام‌نگار (ایمیل)

www.tvoecd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب : بانک اطلاعاتی - ۴۵۱/۷

مؤلف : مهندس محمد رضا یقانی

اعضای کمیسیون تخصصی : حمید احمدی ، علیرضا جباریه ، سید حمیدرضا ضیایی ، هادی عابدی ، عسگر قندجی ،

محمد مشاهیری فرد و ملیحه طزری

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰۹۲۶۶، ۰۹۲۶۱-۸۸۳۱۱۶۱، ۰۹۲۶۰-۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

رسام : حسن عبدالزاده ، فاطمه رئیسیان فیروز آباد

طرح جلد : طاهره حسن‌زاده

صفحه آرا : شهرزاد قبری

حروفچین : کبری اجابتی

مصحح : علی نجمی ، سیف‌الله بیک محمد دلیوند

امور آماده‌سازی خبر : ناهید خیام‌باشی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت کلاچاهی، پیمان حبیب‌بور

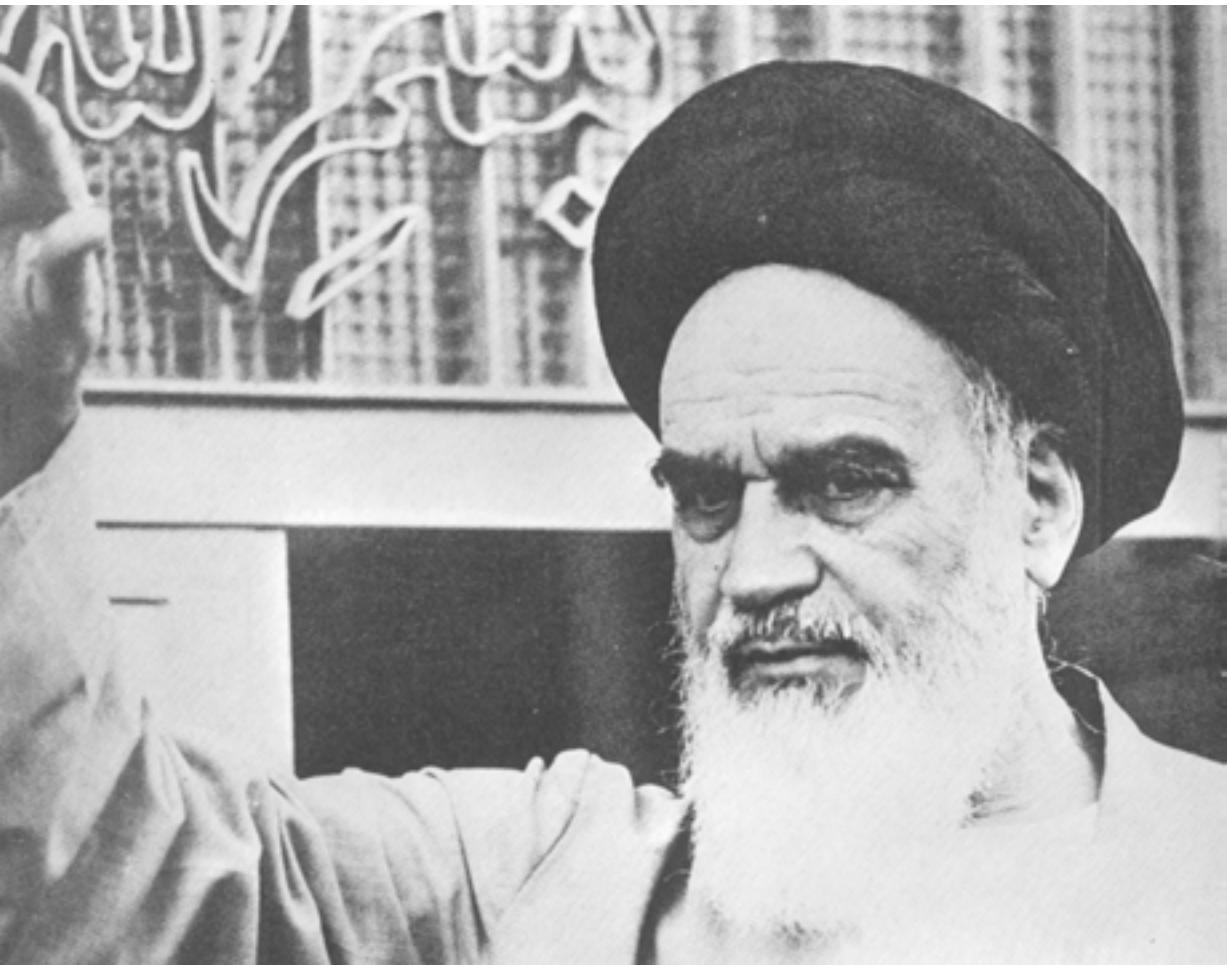
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)

تلفن ۵-۰۹۴۹۸۵۱۶۰، ۰۹۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۰۹۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ هشتم ۱۳۹۲

حق‌چاپ محفوظ است.

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات
کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل
نشاید و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی «قدس سرّه الشّریف»

فهرست

۲	فصل اول : مفاهیم بانک اطلاعاتی
۲	۱-۱- کلیات
۳	۱-۲- مفاهیم مقدماتی در ذخیره و بازیابی
۵	۱-۳- عملیات روی رکوردها
۷	۱-۴- سیستم فایلینگ (FS)
۸	۱-۵- پایگاه داده ها
۹	۱-۶- سیستم مدیریت پایگاه داده
۱۲	۱-۷- مفاهیم پایه پایگاه داده رابطه ای
۱۸	۱-۸- قدم های طراحی بانک اطلاعاتی
۲۶	۱-۹- خودآزمایی
۲۷	فصل دوم : مقدمات بانک اطلاعاتی اکسس ۲۰۰۷
۲۷	۲-۱- راه اندازی نرم افزار اکسس
۲۷	۲-۲- محیط کار، منوها و ابزارهای محیط
۲۹	۲-۳- انواع اشیاء و اجزای پایگاه داده
۳۷	۲-۴- ایجاد یک پایگاه داده در نرم افزار اکسس
۳۸	۲-۵- بستن پایگاه داده
۳۸	۲-۶- باز کردن پایگاه داده موجود
۴۰	۲-۷- خودآزمایی

فصل سوم : ایجاد و کار با جدول ها

۴۱	۳-۱- ایجاد جدول در نمای Design
۴۳	۳-۲- ایجاد جدول به وسیله قالب های آماده
۵۲	۳-۳- ایجاد جدول به وسیله نمای Datasheet
۵۴	۳-۴- ایجاد جدول به وسیله Link Table و Import Table
۵۷	۳-۵- ورود داده ها به جدول ها
۶۱	۳-۶- مرتب سازی و فیلتر کردن داده ها
۶۴	۳-۷- حذف و اضافه ستون ها
۶۵	۳-۸- ایجاد ارتباط بین جدول ها
۶۶	خودآزمایی
۷۰	

فصل چهارم : ایجاد و کار با فرم ها

۷۱	۴-۱- مفاهیم اولیه فرم و اشیای آن
۷۲	۴-۲- ایجاد فرم
۷۴	۴-۳- افزودن رکورد در فرم
۸۰	۴-۴- ویرایش فرم ها
۸۱	۴-۵- تغییر طراحی فرم
۸۴	۴-۶- ایجاد فرم جزئیات در فرم اصلی (SubForm)
۸۸	خودآزمایی
۹۰	

فصل پنجم : ایجاد و کار با پرس و جوها

۹۱	۵-۱- ایجاد پرس و جو به وسیله Simple Query Wizard
۹۲	۵-۲- ایجاد پرس و جو به وسیله Design View
۹۳	۵-۳- استفاده از جدول در پرس و جو
۹۳	۵-۴- انتخاب فیلد های جدول ها / پرس و جوهای اضافه شده مورد نیاز
۹۴	پرس و جوی جدید

۹۶	۵ - حذف فیلد از پرس و جو
۹۷	۶ - مرتب سازی نتیجه پرس و جو
۹۸	۷ - معیارها در پرس و جو
۹۹	۸ - استفاده از تاریخ در معیارها
۱۰۳	۹ - فیلد های محاسباتی
۱۰۷	۱۰ - فیلد های محاسباتی تجمعی (توابع Aggregate)
۱۰۹	۱۱ - پرس و جوهای عملیاتی Action Query
۱۱۳	۱۲ - ایجاد پرس و جوی CrossTab
۱۱۴	۱۳ - زبان پرس و جوی ساخت یافته SQL
۱۲۷	خودآزمایی

۱۲۸	فصل ششم : ایجاد و کار با گزارش ها
۱۳۰	۱ - ایجاد گزارش ساده به وسیله AutoReports
۱۳۲	۲ - ایجاد گزارش به وسیله Report Wizard
۱۴۲	خودآزمایی

۱۴۳	فصل هفتم : نرمال سازی
۱۴۴	۱ - ویرگی های رابطه
۱۴۴	۲ - وابستگی تابعی
۱۴۶	۳ - وابستگی تابعی کامل
۱۴۷	۴ - شرح آنومالی ها
۱۴۸	۵ - سطوح نرمال
۱۵۵	خودآزمایی

فصل هشتم : مطالعه موردنی

۱۵۶	
۱۵۷	۱ - اطلاعات کودکان Children
۱۵۷	۲ - اطلاعات والدین Parents
۱۵۷	۳ - تحلیل
۱۵۹	۴ - استاندارد نامگذاری اشیاء بانک
۱۵۹	۵ - ایجاد پایگاه داده
۱۵۹	۶ - ایجاد جدول‌ها
۱۶۰	۷ - اصلاح طراحی جدول‌ها
۱۶۳	۸ - نمای Datasheet جدول
۱۶۳	۹ - استفاده از فرم‌ها
۱۶۵	۱۰ - روابط Relationship
۱۶۵	۱۱ - افزودن جدول دیگر
۱۶۹	۱۲ - پرس وجوها Queries
۱۷۱	۱۳ - گزارش‌ها Reports
۱۷۶	۱۴ - اضافه شدن نیازهای جدید
۱۷۸	۱۵ - طراحی منطقی جدول رزرو Booking
۱۷۹	۱۶ - طراحی منطقی فرم رزرو Booking
۱۸۰	۱۷ - ایجاد جدول رزرو Booking
۱۸۱	۱۸ - ایجاد فرم رزرو FormBooking
۱۸۶	پروژه‌های نمونه
۱۸۷	ضمیمه ۱ : میانبرهای صفحه کلید در Access
۱۸۹	ضمیمه ۲ : واژه‌نامه تشریحی
۱۹۲	ضمیمه ۳ : مرجع سریع Access
۱۹۹	منابع

مقدمه

گسترش دانش بشری، تولید «اطلاعات» در حوزه‌های مختلف و نیاز به استفاده کارآمد از آن، محافل علمی، دانشگاهی و فنی را بر آن داشته است که با دقیق و تأمل پیشتر و با روش‌های سریع و مناسب از اطلاعات استفاده نمایند. امروزه نرم افزارهای مختلف با توانایی‌های متفاوت برای مدیریت داده‌ها ایجاد شده‌اند و استفاده می‌شوند.

در این کتاب مفاهیم عام سیستم‌های ذخیره و بازیابی، فایلینگ و بانک اطلاعاتی در فصل‌های ۱ و ۷ بیان شده است و در فصل‌های ۲ تا ۶ و ۸ این مفاهیم با استفاده از نرم افزار مدیریت بانک اطلاعاتی اکسس ۲ به کار گرفته شده است. پیشنهاد می‌شود قبل از انجام کار عملی، مفهوم یا مفهوم‌های مورد نیاز به دقیق بیان گردد تا هنرجو بداند «چرا» و برای رسیدن به چه «هدفی» می‌باید از بانک اطلاعاتی استفاده کند.

مناسب است با یادآوری مطالب مربوط به فایلینگ در کتاب برنامه‌سازی ۳، تفاوت فایلینگ با بانک اطلاعاتی به درستی شناسایی گردد در فصل ۸، مراحل ایجاد یک بانک اطلاعاتی نمونه، راهنمایی و توضیح داده شده است.

لازم به ذکر است مفاهیم و مطالب آموزشی کتاب حاضر، قابلیت استفاده در کتاب‌های برنامه‌سازی (۳) و بسته‌های نرم افزاری (۳) را دارا می‌باشد. هدف این کتاب یادگیری دقیق مفاهیم اولیه بانک اطلاعاتی و کاربری آن در نرم افزار اکسس ۳۱۲ است. بنابراین هرگونه سهل‌انگاری در انتقال مفاهیم و تکیه صرف بر انجام عملیات، هنرجو را از اهداف این کتاب دور می‌سازد. در پایان، از معلمان محترم، دانشآموزان گرامی و تمامی خوانندگان ارجمند که مؤلف را از راهنمایی‌های خویش بهره‌مند می‌سازند، سپاسگزاری می‌کنم.

مؤلف